Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Gemeente Emmen

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Account, Beleid Sociaal domein

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
324378-2026:331840	324378-2026	1	A. Kiewiet
datum	**telefoon**	**fax**	**e-mail**
21 oktober 2026	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Beantwoording motie 'Beschut werk'.

Geachte leden van de raad,

Tijdens de gemeenteraad van 2 juli 2026 heeft u als gemeenteraad unaniem een motie aangenomen over beschut werk. In de motie verzoekt u het college een nadere analyse uit te voeren van de gewijzigde bekostiging van beschut werk, waarbij gebruik wordt gemaakt van de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) en het nieuwe verdeelmodel. Daarnaast wordt het college gevraagd de raad zo spoedig mogelijk te adviseren over de mogelijkheden om het aandeel beschut werk binnen de gemeente te behouden dan wel te vergroten. Hieronder worden de verzoeken uit de motie puntsgewijs beantwoord.

1. Een nadere analyse van de gewijzigde bekostiging
Het Rijk wijzigt de bekostiging van beschut werk, zodat deze beter aansluit bij het aantal daadwerkelijk gerealiseerde werkplekken en de lokale behoefte. Bekostiging kent de volgende aanpassingen:

- *Rijksbijdrage Begeleidingskosten beschut werk*
  Het Rijk hanteert vanaf 2027 een nieuwe verdeelsleutel voor de Rijksbijdrage Beschut Werk (zie bijlage 1). Deze bijdrage is specifiek bedoeld voor begeleidingskosten. De nieuwe verdeelsystematiek houdt rekening met het daadwerkelijk aantal gerealiseerde werkplekken en is niet meer uitsluitend gebaseerd op de taakstelling. De nieuwe verdeelsystematiek wordt vanaf 2027 stapsgewijs ingevoerd en moet zorgen voor een eerlijkere en meer praktijkgerichte financiering van beschut werk.

- *Forfaitaire Loonkostensubsidie*
  Sinds 2025 geldt landelijk een systeem van forfaitaire loonkostensubsidie. Hierbij ontvangt de werkgever gedurende een vaste periode een vooraf vastgesteld subsidiebedrag, zonder dat direct een loonwaardebepaling hoeft plaats te vinden. Deze systematiek is ingevoerd om inwoners sneller te kunnen plaatsen op een beschutte werkplek en de uitvoering te vereenvoudigen.

De loonkostensubsidie wordt gefinancierd uit de gebundelde uitkering Participatiewet (BUIG). Door de invoering van de forfaitaire loonkostensubsidie liggen de gemiddelde kosten van een nieuwe beschutte

werkplek in de eerste periode van plaatsing circa € 3.000 hoger dan bij de vorige wachtlijst. Deze kosten worden gecompenseerd door het Rijk.

Uitbreiding van beschut werk leidt in de eerste jaren wel tot een tijdelijke voorfinancieringsopgave voor de gemeente. In tegenstelling tot de bijstelling van het budget voor bijstandsuitkeringen die plaatsvindt met een vertraging van één jaar, wordt het budget voor loonkostensubsidies met een vertraging van twee jaar bijgesteld. Hierdoor lopen de gemeentelijke uitgaven tijdelijk vooruit op de rijksmiddelen.

2. Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA) van Berenschot
De gewijzigde bekostiging van beschut werk maakt uitbreiding financieel beter uitvoerbaar. Hoewel extra beschutte werkplekken een investering van de gemeente vragen, blijkt uit de maatschappelijke kosten-batenanalyse van Berenschot en de praktijkervaringen dat daar aanzienlijke maatschappelijke en financiële opbrengsten tegenover staan. Beschut werk vergroot de participatie, sociale contacten, zelfredzaamheid, perspectief en kwaliteit van leven van inwoners met een arbeidsbeperking en kan tegelijkertijd leiden tot lagere kosten voor uitkeringen, zorg, schuldhulp en andere maatschappelijke voorzieningen. Daarmee levert beschut werk niet alleen meerwaarde op voor de betrokken inwoners, maar ook voor de samenleving als geheel.

3. Aandeel Beschut Werk behouden of vergroten
Tegen de achtergrond van de gewijzigde bekostiging van beschut werk en de positieve uitkomsten van de maatschappelijke kosten-batenanalyse ligt de vraag voor, in hoeverre uitbreiding van beschut werk wenselijk is om het aandeel van Emmen in de toekomstige landelijke verdeling van middelen te behouden of te vergroten.

Bij de berekeningen is uitgegaan van een gelijkblijvende ontwikkeling in andere gemeenten. Vanaf 2027 wordt echter 70% van het beschikbare budget verdeeld op basis van het aantal gerealiseerde beschutte werkplekken. Het is daarom aannemelijk dat meer gemeenten het aantal werkplekken uitbreiden. Wanneer Emmen hierin niet meebeweegt, zal het aandeel van Emmen in het landelijke totaal naar verwachting afnemen, waardoor vanaf 2029 een kleiner deel van de beschikbare middelen wordt ontvangen.

Op basis van de nieuwe verdeelsystematiek zijn naar verwachting circa 15 extra beschutte werkplekken nodig om het huidige aandeel van Emmen te behouden. Omdat andere gemeenten mogelijk sterker uitbreiden dan in deze berekening is aangenomen, moet dit worden gezien als een minimumscenario.

Er zijn verschillende manieren om deze uitbreiding vorm te geven.

Scenario 1: volledige wachtlijst realiseren
Een eerste mogelijkheid is om vanaf 2027 de volledige actuele wachtlijst voor beschut werk te realiseren. Hiermee neemt het aandeel van Emmen in het landelijke totaal snel toe en ontstaat naar verwachting voor meerdere jaren voldoende ruimte binnen de toekomstige verdeling van rijksmiddelen. Deze aanpak vraagt wel om een voorinvestering in de eerste jaren. Ook is er minder ruimte om tussentijds bij te sturen op basis van landelijke ontwikkelingen.

De financiële doorrekening laat zien dat bovenstaand scenario leidt tot een aanvullende investering van € 850.213 in 2027, € 801.934 in 2028. Vanaf 2029 is er geen aanvullende investering meer nodig, omdat de kosten dan volledig vergoed worden door het Rijk. De financiële uitwerking van dit scenario is opgenomen in bijlage 1.

Scenario 2: gefaseerde uitbreiding
Een tweede scenario is een gefaseerde uitbreiding. Door vanaf 2027 jaarlijks minimaal acht extra werkplekken boven op de taakstelling te realiseren, kan het verwachte verschil in 2029 worden opgevangen. Deze aanpak maakt het mogelijk jaarlijks te beoordelen of de uitbreiding nog aansluit bij de landelijke ontwikkelingen en de verdeling van middelen en of bijsturing noodzakelijk is.

De financiële doorrekening laat zien dat een gefaseerde uitbreiding met acht extra werkplekken per jaar leidt tot een aanvullende investering van € 207.813 in 2027, € 414.323 in 2028 en € 387.836 in 2029 circa € 400.000 vanaf 2029. Dat de investering vanaf 2029 enigszins afneemt, hangt samen met het volledig beschikbaar komen van de rijksvergoeding voor begeleidingskosten. De gemiddelde gemeentelijke kosten per beschutte werkplek bedragen € 33.088 in 2027 en € 25.060 per jaar vanaf in 2028. Indien de inwoner vanuit de bijstand een beschutte werkplek krijgt, liggen de kosten lager (€ 14.125 in 2027 en € 25.060 per jaar vanaf 2028). Een nadere financiële uitwerking voor de verschillende opties is opgenomen in bijlage 1.

Daarbij is van belang dat beschut werk niet alleen kosten met zich meebrengt, maar ook maatschappelijke en financiële opbrengsten oplevert. Niet alle opbrengsten zijn rechtstreeks zichtbaar in de gemeentelijke begroting, omdat de opbrengsten ook neerslaan bij andere overheden, zorgverzekeraars, werkgevers en de betrokken inwoners.

In de bijlage treft u een financiële uitwerking van de verschillende scenario's aan, evenals een overzicht van de opbouw van de kosten van een beschutte werkplek.

Advies
Op basis van de uitgevoerde analyses wordt geadviseerd te kiezen voor een gefaseerde uitbreiding van minimaal acht extra beschutte werkplekken per jaar vanaf 2027. Met deze aanpak worden de investeringen gespreid in de tijd, kan jaarlijks worden bijgestuurd op basis van ontwikkelingen om het aandeel van Emmen in de landelijke verdeling van rijksmiddelen op peil te houden.

Samenstelling huidige wachtlijst beschut
Er staan in totaal 55 mensen op de actieve wachtlijst voor een beschutte werkplek. 28 mensen daarvan ontvangen een bijstandsuitkering. 22 mensen zijn jonger dan 27 jaar, waaronder 10 jongeren van 18 jaar. Ter vergelijking: in 2025 ontving 70% van de mensen op de wachtlijst een bijstandsuitkering tegenover 50% van de huidige wachtlijst.

Momenteel beschikt de gemeente Emmen niet over een wachtlijstverordening voor beschut werk. Een dergelijke verordening kan echter worden opgesteld om meer sturing te geven aan de volgorde van plaatsing en op het realiseren van beschutte werkplekken boven de jaarlijkse taakstelling. Daarmee ontstaat de mogelijkheid om, binnen de beschikbare middelen en uitvoeringscapaciteit, gerichter in te spelen op de samenstelling van de wachtlijst en de lokale beleidsdoelen.

Recht op begeleiding voor mensen op de wachtlijst
Aanvullend op de geschetste context geldt dat inwoners met een indicatie voor een beschutte werkplek die (nog) niet instromen in beschut werk, op grond van de Participatiewet, recht hebben op begeleiding naar werk en op de werkplek. Wanneer een inwoner hier een beroep op doet, moet deze ondersteuning worden geboden. Ook dit vraagt om personele en financiële inzet. Het niet uitbreiden van het aantal beschutte werkplekken leidt daarom niet automatisch tot lagere ondersteuningskosten.

Wij vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd en hiermee uitvoering te hebben gegeven aan de motie.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen

de gemeentesecretaris

N.A. Plantinga

de burgemeester

H.F. van Oosterhout